

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор ІНІ української
філології та соціальних
комунікацій, доцент

О. В. Іванченко

«протокол засідання

Вченої ради ІНІ української
філології та соціальних
комунікацій

№ 1 від 12 вересня 2023 року)

ПРОГРАМА ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ
З «ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ РЕДАКТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»
для студентів освітнього ступеня бакалавр
спеціальності 061 «Журналістика»

Назва дисципліни: Програма державного екзамену із «Теорії і практики редакторської діяльності» / Укладач: доц. О. В. Іванченко. Черкаси, 2022.
13 с.

Укладач:

кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики, реклами та PR-технологій О. В. Іванченко.

Рецензенти:

кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри видавничої справи та редагування Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка В. І. Теремко;

кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики, реклами та PR-технологій О. О. Погрібна.

Обговорено і схвалено

*на засіданні кафедри журналістики, реклами та PR-технологій
(протокол № 2 від 15 вересня 2023 року)*

Пояснювальна записка

Програму державного екзамену із «Теорії і практики редакторської діяльності» розроблено на базі навчальних програми з дисциплін: «Основи видавничої справи та редагування», «Поліграфія», «Літературне редагування», «Коректура», «Теорія твору», «Редакторський фах», «Прес-служби та інформантства», «Основи професійної комунікації», «Комунікаційні технології», «Технології і методи збору інформації» для студентів напряму освітньої програми: «Видавничий бізнес та сучасні комунікативні технології».

Мета державного екзамену:

встановлення фактичної відповідності рівня освітньо-професійної підготовки випускників вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики.

Завдання державного екзамену:

Перевірити, з одного боку, систему знань про теорію і практику редагування, тобто систему закономірностей, законів, методів, норм, методик, рекомендацій процесу внесення змін безпосередньо в повідомлення; з другого боку, опис видавничої діяльності, що охоплює такі процеси як:

- 1) формування «портфеля» повідомлення;
- 2) планування видання;
- 3) добір повідомлень для видань;
- 4) рецензування авторських оригіналів;
- 5) визначення тиражів видань;
- 6) укладання видавничих угод;
- 7) організація рекламної кампанії;
- 8) робота з автором;
- 9) співпраця з персоналом ЗМІ;

10) визначення соціальної адекватності видання;

11) визначення економічної адекватності видання;

Матеріали програми державного екзамену з «Теорії і практики редакторської діяльності» становлять змістові модулі, які входять до дисциплін, що розкривають сутність, методологічні й методичні засади безпосереднього готування повідомлень до публікування, та дисциплін, що розкривають методологічні й технологічні засади процесів, опосередковано пов'язаних з готуванням повідомлень до публікування. Їх розподілено за такими програмовими розділами (змістовими модулями):

1. «Основи видавничої справи та редагування»,
2. «Поліграфія»,
3. «Літературне редагування»,
4. «Коректура»,
5. «Теорія твору»,
6. «Редакторський фах»,
7. «Прес-служби та інформантства»,
8. «Основи професійної комунікації»,
9. «Комунікаційні технології»,
10. «Технології і методи збору інформації».

Програма складається з «Пояснювальної записки», «Переліку питань і завдань», «Вимог до рівня підготовки з «Теорії і практики редакторської діяльності», «Критеріїв оцінювання знань і вмінь», «Форми проведення екзамену». «Змісту і структури екзаменаційних білетів», «Списку рекомендованої літератури».

Перелік питань і завдань

На державний екзамен з «Теорії і практики редакторської діяльності» виносяться такі питання:

Змістовий модуль «Основи видавничої справи» та «Поліграфія»

1. Безпрограшні та ексклюзивні видання як складова видавничої програми.
2. Загальна характеристика редакційно-видавничого процесу.
3. Заключна частина побудови видання.
4. Підготовчий етап редакційно-видавничого процесу.
5. Позитивні та негативні проекти кон'юнктурних видань.
6. Редакційний етап редакційно-видавничого процесу.
7. Складові змістової частини побудови видання.
8. Службова частина побудови видання.
9. Сучасна система продажу видавничої продукції та місце редактора-видавця в її становленні. Торговельні партнери видавництва.
10. Вихідні відомості. Оформлення титульних елементів видання.
11. Складові матеріальної частини побудови видання.

Змістовий модуль «Літературне редагування і коректура»

12. Коректор як учасник редакційно-видавничого процесу. Складові компетенції коректора. Організація праці.
13. Особливості редагування рубрикацій. Редакторський аналіз змісту рубрик.
14. Поняття цитати. Порядок введення цитати в текст. Методика роботи редактора з цитатами.
15. Правка як складова редакторської праці. Методичні вимоги до правки. Типи правки.
16. Мовностилістичне редагування тексту. Нормативний аспект. Загальні критерії редакторського аналізу.

- 17.Поняття композиції, її видів. Сутність редакторського оцінювання композиції рукопису. Вимоги до композиції твору.
- 18.Коректурний відбиток. Правки коректора у коректурних відбитках.

Змістовий модуль «Прес-служби та інформгентства»

- 19.Правила редагування повідомлень прес-служб (прес-анонсів і прес-релізів).
- 20.Вимоги до написання і оформлення PR-публікацій (буклета і бюлетеня).

Змістовий модуль «Основи професіональної комунікації»

- 21.Порядок застосування знака охорони авторського права.
- 22.Об'єкти авторського права. Твори, що не є об'єктом авторського права.
- 23.Суб'єкти авторського права.
- 24.Робота редактора над відбором новин.
- 25.Основні стандарти подачі інформації у новинах.
- 26.Правила редагування інформаційних жанрів.
- 27.Правила редагування аналітичних жанрів.

Змістовий модуль «Технологія і методи збору інформації»

- 28.Види інформації за режимом доступу.
- 29.Законодавчі гарантії що до права на інформацію. Поняття «суспільно важлива» інформація.
- 30.Джерела журналістської інформації. Поняття «Компетентне джерело».

Вимоги до рівня підготовки студентів

Студенти, які проходять державну атестацію з «Теорії і практики редакторської діяльності» повинні

уміти:

- проводити заходи щодо вивчення цільових ринків (здійснювати аналіз внутрішньовидавничої інформації, вторинних джерел інформації, досліджувати громадську думку, обраний для вивчення потреб сегмент ринку споживачів);
- здійснювати аналітико-синтетичне опрацювання зібраної інформації;
- визначати параметри позиціонування видавничої продукції на ринку;
- впливати на зміцнення позиції; розробляти заходи щодо просування видавничої продукції на різних етапах її життєвого циклу;
- оцінювати конкретну ситуацію на ринку видавничої продукції за такими параметрами, як робота з авторами, тематика видань; обсяг продукції, використані ресурси, витрати; позиціонування продукції; потенційні фінансові ресурси; баланс успіхів та поразок керівництва; культура видавництва, органу ЗМІ;
- розробити і провести рекламну кампанію щодо конкретного видавничого проекту;
- визначати ефективні методи і способи просування видавничої продукції від видавця до покупця;
- складати графіки здійснення операцій редакційно-видавничої підготовки видавничого оригіналу, здійснювати контроль за дотриманням термінів та якістю виконання робіт;
- встановлювати невідповідність авторського оригіналу видавничим нормам та стандартам;
- здійснювати аналіз і правку авторського оригіналу;
- робити висновок щодо якості авторського оригіналу.

Форма проведення екзамену. Зміст і структура екзаменаційних білетів

Для перевірки теоретичної і практичної підготовки студентів державний екзамен проводиться за білетами, складеними у повній відповідності до навчальної програми і цієї програми (усно, методом комплексного тестування, письмово, у формі ділової гри тощо).

Екзаменаційні білети складаються з теоретичної частини, яка охоплює 3 питання, покликані виявити рівень засвоєння теоретичних знань з «Теорії і практики редакторської діяльності» .

На підготовку теоретичних питань на екзамені відводиться 20 хв.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ СТУДЕНТА НА КОМПЛЕКСНОМУ
ДЕРЖАВНОМУ ЕКЗАМЕНІ
З ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ РЕДАКТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Освітня програма: «Видавничий бізнес та сучасні комунікативні технології»

Курс – IV

Екзаменаційний білет містить 3 теоретичні питання.

Максимальна кількість балів – 100.

Оцінювання теоретичних питань:

1 – 30 балів

2 – 30 балів

3 – 30 балів

Додаткові питання – 10 балів

Підсумувавши бали, отримані студентами за кожне завдання, матимемо загальну оцінку з комплексного державного екзамену.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ECTS	Підсумкова оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
89 – 82	B	добре
81 – 75	C	
74 – 68	D	задовільно
67 – 60	E	
59 – 35	FX	незадовільно
34 – 1	F	

<i>Оцінка за університетською шкалою оцінювання</i>	<i>Оцінка за національною шкалою оцінювання</i>	<i>Оцінка за ECTS</i>	<i>Критерії визначення оцінки</i>
90 – 100	відмінно	A	Ставиться студентам, які глибоко і міцно засвоїли програмовий матеріал, грамотно, послідовно і логічно виклали його з широким застосуванням першоджерел, наукової та навчальної літератури, показали знання в повному обсязі фактичного матеріалу, уміння оцінювати явища і процеси суспільного життя, впевнено і аргументовано відстоювати свою точку зору, виявили вміння застосовувати одержані знання в практичній діяльності.
82 – 89	добре	B	Оцінюється відповідь, якщо студент виявив міцні знання предмета в обсязі навчальної програми, уміння користуватися першоджерелами, не допустив суттєвих неточностей, зумів пов'язати свої знання з практикою суспільного життя.
75 – 81		C	Студент правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок.
68 – 74	задовільно	D	Ставиться студентам, які виявили знання в обсязі навчальної програми, здатні розуміти та оцінювати явища і події суспільного життя, але дали на окремі питання недостатньо повні відповіді, допустили не зовсім точні визначення.
60 – 67		E	Студент відтворює основний навчальний матеріал, здатен з певними неточностями сформулювати визначення понять, сформулювати правило.
35 – 59	незадовільно	FX	Отримують студенти в тому разі, якщо бракує систематичних знань в обсязі навчальної програми, не засвоєна значна частина програмового матеріалу, не дані теоретично аргументовані відповіді на запитання або допущені суттєві помилки, немає знань фактичного матеріалу й умінь застосувати теоретичні знання на практиці.
1 – 34		F	Студент відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.

Список рекомендованої літератури

1. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1 – 2003, ІДТ): ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. – Чинний від 2007-07-01. К.: Держспоживстандарт України, 2007. 124 с.
2. Бутенко Н. В. Основи маркетингу: навч. Посібник. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2004. 140 с.
3. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості : ДСТУ 7157:2010. Київ : Держспоживстандарт України, 2010. 14 с.
4. Видання. Основні види. Терміни та визначення : ДСТУ 3017–95. Київ : Держспоживстандарт України, 1996. 47 с.
5. Гавенко С., Мельников О. Стандарти у видавничо-поліграфічній галузі. Львів: Українська академія друкарства, 2006. 134 с.
6. ДурнякБ., Ткаченко В., Чеботарьова І. Стандарти в поліграфії та видавничій справі. Львів: Українська академія друкарства, 2011. 320 с.
7. Животко А. Історія української преси / Упорядк., передм. і примітки М. Тимошика. К.: Наша культура і наука. 2000. 368 с.
8. Запаско Я., Мацюк О., Стасенко В. Початки українського друкарства. Львів: Центр Європи, 2000. 222 с.
9. Зелінська Н. Редактор: сучасні трансформації відомого. Вісник Книжкової Палати. 2003. № 9. С.3–5.
10. Ісаєвич Я. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми. – Львів: І-т українознавства, 2002. – 520 с.
11. Капелюшний А. О. Редагування в засобах масової інформації. Львів: ПАІС, 2005. 304 с.
12. Капелюшний А. Стилїстика і редагування журналістських текстів. Львів: ПАІС, 2003. – 344 с.
13. Капелюшний А. Стилїстика і редагування. Львів: ПАІС, 2002. 576 с.
14. Країнікова Т. Коректура. Київ: Наша культура і наука, 2005. 203 с.

15. Огар Е. І. Українсько-російський та російсько-український словник-довідник з видавничої справи. Л.: Палітра друку, 2002. 224 с.
16. Основи інформаційного права України: навч. Посіб. К.: Знання, 2004. 274 с.
17. Партико З. Галузеве редагування в засобах масової інформації. Запоріжжя : ГУ «ЗІДМУ», 2007. 104 с.
18. Партико З. Загальне редагування: нормативні основи: Навчальний посібник. Л.: Афіша, 2001. 416 с.
19. Петруня Ю. Маркетинг: навч. Посібник. К.: Знання, 2007. 325 с.
20. Пашуля П. Стандартизація, метрологія, відповідність, якість у поліграфії. Львів: Українська академія друкарства, 2011. 408 с.
21. Поліграфія та видавнича справа: російсько-український тлумачний словник. Уклад. Б. В. Дурняк, О. В. Мельников, О. М. Васишин, О. Г. Дячок. –Л.: Афіша, 2002. 456 с.
22. Сава В. Основи техніки творення книги. Львів: Каменяр, 2000. 136 с.
23. Сіренко І. Редакційно-видавничий процес підготовки і випуску видання. Вісник Книжкової палати, 2008. № 7. С. 17–20.
24. Теремко В. Основні засади видавничого бізнесу: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2010. 136 с.
25. Тимошик М. Ситуація у видавничій справі вийшла з-під контролю держави. Друкарство. 2000. № 4 (липень-серпень). С. 4–7.
26. Тимошик М. Українське друкарство в Канаді: історія і сучасність. Друкарство. 2001. № 4. С. 18–22.
27. Тимошик М. Українське друкарство у Франції: історія і сучасність. Друкарство. 2002. № 1. С. 8–16.
28. Тимошик М. Історія видавничої справи: підруч. Київ: Наша культура і наука, 2007. 496 с.
29. Тимошик, М. Книга для автора, редактора, видавця: практичний посібник. Київ : Наша культура і наука, 2010. 560 с.

30. Тимошик М. Як редагувати. Київ: Наша культура і наука, 2012. 384 с.
31. Фіголь Н. М. Класифікація електронних видань. Технологія і техніка друкарства, 2014. №2. С. 124–128.
32. Шевченко В. Е. Етапи створення художнього обличчя видання. Наукові записки Інституту журналістики. 2007. Т. 20. С. 45–67.
33. Шевченко В. Художньо-технічне редагування: підруч. Київ: ПАЛИВОДА А. В., 2010. 516 с.
34. Хойнацький М. С. Основи стандартизації і використання стандартів у видавництві. Київ : Вища школа, 1993. 150 с.
35. Черниш Н. Основи культури видання. Львів: Українська академія друкарства, 2013. 144 с.
36. Ярема С. М. Технічне редагування. К.: Ун-т Україна, 2003. 284 с.